

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. liepos 14 d.
(OR. en)

11725/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0226(COD)

AGRI 395
AGRILEG 135
ENV 835
CODEC 1348

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Reglamentas dėl augalų, išaugintų taikant tam tikrus naujus genomikos metodus, ir dėl maisto produktų bei pašarų – <i>Komisijos pranešimas</i> – <i>Pasikeitimas nuomonėmis</i>

Delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas rengiantis pasikeitimui nuomonėmis pirmiau nurodyta tema 2023 m. liepos 25 d. Tarybos (žemės ūkis ir žuvininkystė) posėdyje.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl augalų, išaugintų taikant tam tikrus naujus genomikos metodus, ir dėl iš jų gaminamų maisto produktų bei pašarų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/625

Pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas

2023 m. liepos 5 d. Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento dėl naujų genomikos metodų (NGM)¹, kuris yra Maisto ir biologinės įvairovės dokumentų rinkinio dalis. Pasiūlymu siekiama sudaryti sąlygas ES žemės ūkio maisto produktų sektoriui prisidėti prie Europos žaliajo kurso ir strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ bei Biologinės įvairovės strategijos inovacijų ir tvarumo tikslų ir didinti sektoriaus konkurencingumą, kartu išlaikant aukštą sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį.

Nuo tada, kai 2001 m. buvo priimti dabartiniai ES teisės aktai dėl genetiškai modifikuotų organizmų (GMO), padaryta didelė pažanga kuriant NGM, kurie sudaro sąlygas tikslingesniems, tikslesniems ir greitesniems augalų genetinių savybių pokyčiams, palyginti su tradiciniais veisimo būdais. Be to, taikant tam tikrus metodus neįvedama svetima DNR, t. y. DNR, gauta iš rūšių, su kuriomis augalas negali būti kryžminamas, ir gautų produktų negalima atskirti nuo produktų, gautų taikant tradicinius metodus.

2018 m. Europos Teisingumo Teismas nusprendė, kad nauji mutagenezės metodai, kurie atsirado arba buvo iš esmės sukurti priėmus Direktyvą 2001/18/EB², patenka į GMO teisės aktų taikymo sritį ir jų atžvilgiu taikomos juose nustatytos pareigos.

¹ Dok. 11592/23 + ADD 1.

² 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/220/EEB 2018 m.

Siekdama išaiškinti Teismo sprendime iškeltus praktinius klausimus, 2019 m. Taryba priėmė sprendimą, grindžiamą SESV 241 straipsniu³, kuriame Komisijos prašoma pateikti tyrimą dėl NGM statuso pagal ES teisę ir pasiūlymą, jei tikslinga atsižvelgiant į tyrimo rezultatus.

2021 m. balandžio mėn. Komisija pateikė Tarybai tą tyrimą⁴. 2021 m. gegužės 27 d. žemės ūkio ministrai pasikeitė nuomonėmis apie tyrimo išvadas ir iš esmės susitarė, kad reikia modernizuoti dabartinius teisės aktus dėl NGM⁵.

Po išsamių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais ir visuomene ir remdamasi savo Jungtinio tyrimų centro ir Europos maisto saugos tarnybos darbu, Komisija dabar taip pat pateikė pirmiau minėtą pasiūlymą dėl reglamento dėl NGM.

Pasiūlymo taikymo sritis neapima visų NGM, o tik tikslinę mutagenezę ir cisgenezę. Be to, augalai, gauti naudojant bet kokį NGM, kuriuo įvedama genetinė medžiaga, gauta iš nekryžminamų rūšių (svetima DNR), nepatenka į pasiūlymo taikymo sritį ir tebėra visiškai reglamentuojami GMO teisės aktais.

³ 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/1904, kuriuo Komisijos prašoma pateikti tyrimą atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-528/16 dėl naujų genominių metodų statuso pagal Sąjungos teisę ir pasiūlymą, jei tikslinga atsižvelgiant į tyrimo rezultatus.

⁴ Dok. 8285/21.

⁵ Dok. 9022/21.

Pasiūlyme reglamentuojamos dvi skirtingos NGM augalų kategorijos:

- NGM augalai, kurių modifikacija taip pat galėtų vykti natūraliai arba būti atlikta tradiciniu tradicinio veisimo būdu (toliau – 1 kategorijos NGM augalai). Prieš apgalvotą išleidimą ir pateikimą rinkai jiems taikoma tikrinimo procedūra. 1 kategorijos NGM augalams ir produktams GMO teisės aktų reikalavimai netaikomi. Siekiant užtikrinti sveikatos ir aplinkos apsaugą, jie reglamentuojami taikytiniais sektorių teisės aktais ir jiems taikomos horizontaliosios sistemos. Be to, siekiant padidinti skaidrumą ir pasirinkimo laisvę, jie bus įtraukti į viešą duomenų bazę. Augalų dauginamoji medžiaga bus ženklinama kaip 1 kategorijos NGM ir šis statusas bus nurodomas bendruosiuose augalų veislių kataloguose.
- NGM augalai, kurie nėra 1 kategorijos NGM augalai (toliau – 2 kategorijos augalai), kurių modifikacija yra sudėtingesnė, su sąlyga, kad juose nėra svetimų DNR. Šiai kategorijai taikomi dabartiniai GMO teisės aktai su juos šiek tiek pritaikius, kiek tai susiję su aptikimo metodais, rizikos vertinimo metodika ir stebėsenos reikalavimais. 2 kategorijos NGM augalai turi būti ženklinami kaip GMO, tačiau jų etiketėse gali būti pateikiama informacija apie savybę, perduotą atliekant NGM modifikaciją, siekiant padidinti skaidrumą ir pagerinti vartotojų informavimą. Be to, 2 kategorijos NGM augalų, turinčių savybių, kurios galėtų prisidėti prie tvarios žemės ūkio maisto produktų sistemos, atžvilgiu gali būti taikomos tam tikros paskatos. Papildomos paskatos taip pat numatytos tais atvejais, kai pranešėjas arba paraiškos teikėjas yra MVĮ. Šios paskatos negali būti taikomos NGM augalams, kurie turi herbicidams atsparių savybių. Valstybės narės negali atsisakyti auginti 2 kategorijos NGM augalus savo teritorijoje, priešingai negu nustatyta GMO teisės aktuose.

Ekologinėje gamyboje draudžiami tiek 1, tiek 2 kategorijos NGM augalai ir jų produktai.

Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad prieš pradedant techninį nagrinėjimą būtų naudinga pradėti diskusiją Taryboje, daugiausia dėmesio skiriant pagrindinėms pasiūlymo dalims. Todėl pirmininkaujanti valstybė narė pateikia šiuos diskusijoms skirtus klausimus:

Klausimai diskusijai:

Kaip vertinate pasiūlymą siekio užtikrinti tvarią ir atsparią žemės ūkio maisto produktų sistemą kontekste? Kurie pasiūlymo aspektai, jūsų nuomone, yra svarbiausi?
